

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

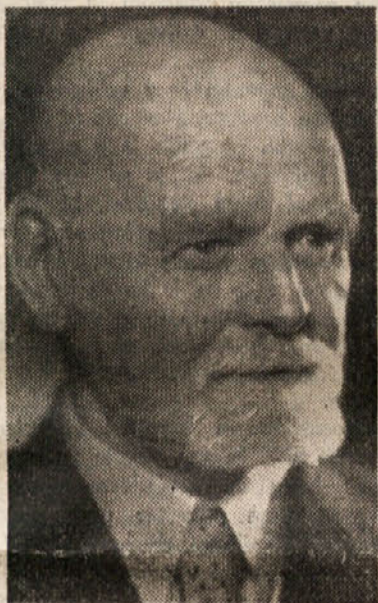
LETNIK VI

CELOVEC, V SREDO, 30. V. 1951

ŠTEV. 36 (405)

Zmaga demokratičnih sil Theodor Körner novi zvezni prezident

**Koroški Slovenci
pozdravljajo izvolitev
Körnerja**

Dr. h. c. general Theodor Körner
Dunaj

Gospod zvezni prezident!

K Vaši izvolitvi za zveznega prezidenta Vam izražamo najlepše čestitke koroških Slovencev. Prepričani, da se boste na Vašem visokem položaju vedno odločno zastavili za demokracijo in enakopravnost vseh državljanov, se veselimo, da smo v zaupanju v demokratične sile Avstrije od vsega početka podpirali Vašo kandidaturo.

Celovec, 28. V. 1951.

**Demokratična fronta
delovnega ljudstva**

Mladina pomaga Heiligenblutu

Pod tem geslom bo organiziralo koroško deželno vodstvo podmladka Rdečega križa skupno z deželnim mladinskim referatom ter mladinskimi organizacijami, ki so združene v mladinskem sosvetu, dve delovni akciji v Heiligenblutu. Pobudo za to akcijo je, kakor smo poročali že svoječasno, dala v mladinskem sosvetu Zveza slovenske mladine, zdaj pa je podmladek Rdečega križa prevzel nalogo, da organizira delovne skupine, ki bodo pomagale po snežnih plazovih težko prizadeti vasi.

Prva skupina bo delala v Heiligenblutu v času od 29. junija do 9. julija, druga pa od 9. julija do 22. julija 1951. Vožnja v Heiligenblut, bivanje v mladinskem taborišču ter hrana udeležencem delovnih akcij ne bodo povzročili nobenih izdatkov. Mladina bo delala tedensko 40 ur, prosti čas pa bodo izpolnili s športnim in kulturnim programom. Delovnih akcij v Heiligenblutu se sme udeležiti vsak mladinec oziroma vsaka mladinka od 16. leta naprej.

Volitve zveznega prezidenta so za nami in s tem se končala tudi nebrzdana medsebojna obrekovanja, pri katerih je pokazala posebno ognjevitost ÖVP. Kljub vsem obsojanja vrednim poizkusom s strani reakcionarnega tabora, da bi pred volivci onemogočili in blatili kandidata avstrijskih delovnih množic, se ljudstvo ni pustilo omajati: z glasov-

nico se je izreklo za demokracijo in napredek. S tem, da je v večini glasovalo za Körnerja, je nedvomno izrazilo, da noče iti skupno pot z avstrijsko gospodo, marveč se je zavestno vključilo v vrste miroljubnih delovnih ljudi.

Prvič v zgodovini Avstrije se je v taki obliki bil boj med demokracijo in reakcijo, zato

je zmaga Körnerja, predstavnika avstrijskih demokratičnih sil, tem večjega pomena. Novi zvezni prezident je že kot človek porok, da bo zvesto čuval pridobitve avstrijskih delovnih množic. Z izvolitvijo Körnerja pa je avstrijsko ljudstvo dokazalo tudi svojo politično zrelost ter obsodilo nazadnjaške sile pretelosti.

Pri nas na Koroškem, kjer je za Dunajem dobil Körner največjo večino, je ljudstvo s svojo odločitvijo hkrati tudi obsodilo vso šovinistično gonjo proti slovenskemu življu, na našem ozemlju še posebno gonjo za odpravo dvojezičnega pouka na šolah. Naše ljudstvo se je izreklo proti SA-Standartenführerju Steinacherju, Ferlitschu, Metnitzu, namestniku vojnega zločinca Maier Kaibitscha Fritzu in vsem drugim zakletim sovražnikom koroških Slovencev, povedalo pa je, da hoče skupno z demokratičnimi množicami nadaljevati borbo za enakopravnost obeh narodov v deželi, da hoče soustvarjati prijateljske odnose med sosednimi državami ter s tem prispevati svoj delež pri prizadevanjih za resničen in trajen mir v svetu.

Ze od vsega početka smo koroški Slovenci v zaupanju v demokratične sile Avstrije podpirali kandidaturo predstavnika teh sil Körnerja. V tem zaupanju nas ni mogla omajati vsa obnemogla gonja predstavnikov reakcionarnih plasti, čeprav so v svojih zlaganih trditvah zlorabljali tudi verska čustva našega ljudstva. Volivni izidi v občinah našega ozemlja kažejo, da naše ljudstvo noče več nasedati lepim besedam lažljivih prerokov, kažejo, da naš človek zrelo presoja današnji položaj v svetu in pravilno razlikuje, kaj je resnica in kaj je laž.

Tudi preteklo nedeljo smo se koroški Slovenci izrekli za resnico in pravico ter doprinesli svoj delež k zmagi miroljubnih demokratičnih delovnih množic Avstrije, k izvolitvi dunajskega župana dr. Körnerja za novega zveznega prezidenta, ki bo, kakor je izjavil po izvolitvi, delal „za mir in svobodo, za srečnejšo Avstrijo v duhu socialne pravičnosti“.

Skandinavski novinarji na Koroškem

V okviru svojega potovanja po Avstriji so novinarji iz Danske, Finske, Islandije, Norveške in Švedske obiskali tudi Koroško, kjer jih je g. deželni glavar Wedenig pozdravil v deželnem dvoru. Zastopniki znanih skandinavskih časopisov so se predvsem zanimali za vprašanja narodnih manjšin ter za obmejne razmere do Jugoslavije in Italije.

Preteklo nedeljo zvečer je g. deželni glavar povabil goste v Vrbo, v nedeljo pa so si ogledali Osojsčico in nato nadaljevali svoje potovanje po Avstriji.

Zelo značilno pri tem je dejstvo, da — kakor že ob priložnosti obiska novinarjev iz Nemčije — tudi tokrat niso povabili članov sindikata novinarjev, ki delajo pri Slovenskem vestniku. Očitno hočejo prepričati, da bi sodelavci slovenskega tiska prišli v stik z gosti iz inozemstva.

London. — Britanski vojni minister Strachey je izjavil na tiskovni konferenci, da ni bila določena nobena meja za številčno stanje zavezniških oboroženih sil v Zahodni Nemčiji. Dodal je, da bo v kratkem prišlo v Zahodno Nemčijo določeno število moderno opremljenih enot. Tudi britanska vlada bo izdala pomembne ukrepe za poenotenje različnega orožja, ki ga imajo zdaj države Atlantskega pakta.

Izid volitev v številkah

Tukaj objavljamo števila glasov, ki sta jih dosegla zadnje nedeljo Körner oziroma Gleissner. Za primerjavo navajamo v oklepajih tudi številke od volitev 6. maja oziroma števila glasov, ki sta jih pri prvih volitvah dosegla Breitner in Fiala. Naslednje številke sicer še niso uradno potrjene, je pa pričakovati, da se ne bodo bistveno spremenile.

	Körner 27. maja	(6. maja)	Gleissner 27. maja	(6. maja)	Breitner 6. maja	Fiala 6. maja	neveljavni glasovi 27. maja	(6. maja)
Skupno	2.172.806	(1.682.881)	2.004.290	(1.725.451)	662.559	220.012	188.031	(72.227)

Posamezne zvezne dežele

	Körner 27. maja	(6. maja)	Gleissner 27. maja	(6. maja)	Breitner 6. maja	Fiala 6. maja	neveljavni glasovi 27. maja	(6. maja)
Dunaj	714.954	(595.153)	414.173	(354.558)	127.912	89.735	41.418	
Nizja Avstrija	439.144	(335.440)	322.680	(446.281)	54.061	51.098	20.324	
Gornja Avstrija	273.215	(193.379)	322.680	(283.266)	118.951	20.344	32.399	
Štajerska	321.805	(235.801)	321.751	(251.420)	140.626	30.924	32.382	
Solnograška	79.045	(48.424)	91.362	(64.849)	67.849	5.311	19.310	
Predarlška	35.225	(21.271)	64.805	(52.950)	26.528	2.577	8.442	
Gradišćanska	80.370	(70.674)	82.639	(80.390)	8.308	4.971	2.384	
Tirolska	82.950	(53.537)	138.568	(115.802)	56.594	4.385	14.016	
Koroška	146.098	(109.092)	101.315	(76.182)	62.545	10.668	18.156	(6.558)

Koroški okraji

	Körner 27. maja	(6. maja)	Gleissner 27. maja	(6. maja)	Breitner 6. maja	Fiala 6. maja	neveljavni glasovi 27. maja	(6. maja)
Šmohor	5.027	(3.691)	5.899	(5.066)	2.594	87	753	(173)
Beljak	23.193	(16.879)	11.471	(8.222)	8.434	2.257	2.447	(1.067)
Celovec	21.725	(17.070)	14.799	(11.077)	8.126	1.400	2.463	(1.174)
Velikovec	11.056	(9.475)	9.144	(7.356)	2.995	370	1.102	(890)
Wolfsberg	14.677	(11.865)	11.537	(9.465)	5.255	464	1.530	(453)
Št. Vid ob Glini	19.153	(14.521)	12.670	(8.886)	8.752	1.690	2.351	(607)
Špital	18.041	(12.688)	16.186	(12.099)	9.923	1.190	2.512	(636)

V posameznih občinah

	Körner 27. maja	(6. maja)	Gleissner 27. maja	(6. maja)	Breitner 6. maja	Fiala 6. maja	neveljavni glasovi 27. maja	(6. maja)
Celovec	21.528	(14.836)	13.838	(9.832)	11.681	1.694	3.490	(1.057)
Beljak	11.698	(8.067)	5.771	(4.179)	4.785	1.516	1.508	(501)
Žrelec	596	(483)	342	(297)	153	38	49	(17)
Grabštanj	605	(533)	463	(355)	174	17	40	(31)
Trdnja ves	258	(222)	134	(117)	52	3	17	(9)
Hodiše	453	(364)	216	(210)	77	17	34	(16)
Kotmara ves	571	(501)	345	(273)	155	88	29	(25)
Bilčovs	253	(241)	177	(163)	23	2	19	(15)
Žihpolje	214	(190)	356	(309)	66	6	43	(36)
Otok	378	(248)	347	(255)	208	9	37	(25)
Medgorje	309	(294)	185	(158)	34	19	15	(7)
Zgornja Vesca	136	(136)	91	(58)	54	2	21	(15)
Pokrče	488	(405)	350	(268)	153	6	35	(17)
Radiše	120	(121)	147	(117)	26	—	21	(28)
Št. Tomaž	441	(348)	350	(302)	156	4	31	(9)
Škofiče	520	(410)	264	(149)	172	47	56	(54)
Dholica	627	(539)	318	(226)	177	31	75	(44)
Vetrinj	1.086	(918)	497	(401)	284	56	94	(41)
Bistrica v Rožu	756	(640)	294	(246)	72	83	33	(35)
Borovlje	2.273	(1.806)	1.012	(838)	454	296	193	(123)
Šmarjeta v Rožu	319	(273)	295	(261)	19	16	22	(63)
Medborovnica	381	(322)	183	(163)	59	22	32	(30)
Svetna ves	293	(246)	168	(107)	46	40	50	(71)
Slovenji Plajberk	179	(165)	116	(103)	29	13	20	(5)
Sele	369	(345)	102	(75)	5	3	73	(96)
Podklošter	2.311	(1.801)	862	(613)	484	261	122	(83)
Smerče	718	(477)	489	(324)	373	52	49	(26)

(Nadaljevanje na 2. strani)

Brez kulture ni življenja

Organizacijsko poročilo tajništva na občnem zboru Slovenske prosvetne zveze

Ko je samokritično ugotovil, da v mnogih krajih še ni bilo mogoče oživiti organizirane prosvete, je dejal, da so vzroki temu v bistvu enotnega značaja, ki mu brez oklevanja lahko nadenemo ime „uspešna germanizacija“. Nezaslišano nasilje nad slovenskim narodom se izraža tudi v pokvarjeni, slovenskemu jeziku in narodu sovražni vzgoji naše mladine in zato tudi ni čuda, da je ta mladina od tujena svojemu narodu, kajti vzgajali so jo le v sovraštvo do vsega, kar je slovenskega. Ni čuda, da v neznanju slovenskega književnega jezika nima večjega zanimanja ne za slovensko knjigo, niti ne za kulturno udejstvovanje v družtvih, da se čuti v mnogih primerih zapostavljena in v lastnem krogu zaradi tega svojega neznanja osramočena. To na eni strani, na drugi pa jo — zlasti našo delavsko mladino — tudi njena sedanja gospodarska odvisnost odtuja slovenskemu kulturno prosvetnemu izživljanju, da se zgublja v tuji družbi na poteh, ki nujno vodijo do neizbežnega zaključka: v narodno izdajstvo.

Tajnik SPZ je v zvezi s tem govoril o pomanjkanju sposobnega prosvetnega kadra in navedel, da je SPZ v ta namen priredila več tečajev, poleg tega pa poslala večjo skupino na pevovodski tečaj v Ljubljano. Za pospeševanja občnega znanja med našim ljudstvom pa je priredila SPZ tako imenovane „Ljudske univerze“, ki naj bi posredovale znanje splošno prosvetnega značaja kakor tudi praktično strokovna predavanja. Referent je nakazal tudi težkoče, ki so se pojavile pri tem, ter priznal, da kljub temu ni bilo pravilno, na podlagi slabih izkušenj sploh opustiti tako obliko splošne izobrazbe.

Govorec o kulturnih prireditvah na splošno je govornik poudaril potrebo, da mora biti njih vsebina taka, da koristno vpliva na vzgojo in utrditev značaja. O tako imenovani „netendenčni“ kulturi je dejal, da ima tudi ta svojo tendenco, namreč da drži ljudstvo v nevednosti in neznanju, ki sta njegova najhujša sovražnika. Mi pa se zavestno priznavamo k napredni kulturi, to se pravi, h kulturi, ki zavestno odpira ljudstvu oči in mu prikaže življenje zato, da bi ga spoznalo, h kulturi, ki vzgaja ljudi v samozavestne, ponosne in odločne značaje, ki ne poznajo kleščaplazstva in ne ponižne vdanosti v svoje krivično usodo. Kdor nam dela zaradi tega očitke, ta ni prijatelj ljudstva, ker edina napredna vzgoja lahko reši ljudstvo pred propadjo in pri nas: slovenski narod pred poginom. V tem pravcu je bilo tudi usmerjeno delo Slovenske prosvetne zveze v preteklih letih, tudi na odrskem, na igralnem področju. Vendar je bila vsem Slovenskim prosvetnim društvom pot do ureditve tega cilja prosta.

Po kritični oceni dela SPZ je referent poročal o prireditvah posameznih društev, katerih število od občnega zbora leta 1948 pa do letos znaša nad 200 s skupno udeležbo nad 50.000 gledalcev, nato pa je navedel mogočne manifestacije slovenske kulture na Koroškem ob 40. letnici SPZ ter 100. letnici smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, kakor tudi pevsko prireditev „Slovenska pesem med Dravo in Vrbskim jezerom“, ki so vse izzvale vsestransko priznanje. Omenil je tudi delovanje centralnega pevskega zbora SPZ, ki ni nastopal le na domačih prireditvah, marveč tudi v slovenskem zamejstvu in Ljubljani, ter centralnega odra, pri katerem pa so se kmalu po začetnih uspehih pokazale težkoče predvsem glede gospodarske strani.

Slovenski prosvetni zvezi je po dolgih borbah z oblastmi uspelo, da je lahko prvič v zgodovini predvajala na domačih tleh v Jugoslaviji izdelane slovenske umetniške in kulturne filme, ki jih je sprejelo slovensko ljudstvo z valom navdušenja, prav tako pa jih je z zanimanjem gledalo tudi prebivalstvo nemškega porekla.

Posebno pestro je bilo poročilo tajnika o sodelovanju Slovenske prosvetne zveze z matično državo ter zamejskimi Slovenci na Tržaškem in Gorškem. Med drugim je navedel gostovanje ljubljanske Opere v celovškem Mestnem gledališču z opero „Ero z onega sveta“ in baletom „Ohridska legenda“, kateremu je prisluhnil ves od skupne gonje okužen svet naše ožje domovine, s katerim si je slovenska kultura priborila na avstrijskih tleh spoštovanje in avtoriteto. Hkrati pa je

bilo to gostovanje prvi korak k zblizanju in do prijateljskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo.

Temu gostovanju so sledili drugi veliki in važni kulturni dogodki, ki so zajeli v svojem okrilju ves slovenski narod od Svinjske planine do Jadrana. Tako je bil „Dan slovenske kulture“ v Trstu, na katerem sta sodelovala tudi naš centralni pevski zbor in brnška štehtarska skupina, silna manifestacija sloven-

ske enotnosti. Tržaški bratje so nas obiskali z enim svojih najboljših pevskih zborov, v celovškem „Künstlerhaus“ pa so prvič v zgodovini razstavljali slovenski tržaški slikarji. Naše kulturne skupine so sodelovale na Ljudskem taboru v Sovodnjah kakor tudi na koroškem festivalu v Guštanju ter manifestirale enotnost slovenskega naroda.

Obiskala nas je tudi akademska folklorna skupina in skupno z našimi kulturnimi sku-

pinami priredila dve sijajno uspeli prireditvi „Slovenske pesmi in narodnih plesov“. Prav tako je z namenom, da prispeva k zblizanju med sosednjima državama, obiskal Koroško akademski pevski zbor ter narodopisna skupina za ljudske ples LR Srbije iz Beograda.

Nato je referent prešel na vprašanje mladine in njene vzgoje in poudaril, da se je SPZ v vsem času svojega obstoja zavedala, da je skrb za mladino graditev naše bodočnosti. To dokazuje njena odločna borba za dosledno izvajanje šolskega zakona na tako imenovanih dvojezičnih šolah našega ozemlja, v kateri so doprinesla svoj delež tudi Slovenska prosvetna društva v različnih protestih in zahtevah. SPZ tudi ni odstopila od borbe za slovensko srednjo šolo ter slovensko kmetijsko šolo.

V zvezi s šolskim vprašanjem je omenil tudi prizadevanje SPZ, da bi združila slovenske učitelje, kar ji je pa doslej uspelo le deloma, od vsega početka pa je navezala stike s slovenskim zamejskim učitelstvom na Gorškem in v Trstu ter se je delegacija naših učiteljev tudi že udeležila zamejske pedagoške konference v Trstu, ki se je bavila s slovenskim zamejskim šolstvom in izmenjavala izkušnje zamejskih učiteljev na vzgojnem področju.

Z velikim naporom in z velikodušno podporo Ljudske prosvete Slovenije je SPZ ustanovila v zadnjih povojnih letih centralno in študijsko knjižnico, ki je splošno dostopna javnosti. Med 5000 knjigami, ki jih je že zbrala, so tako leposlovne kot strokovne in znanstvene knjige (zbrana so tudi mnoga periodična dela), tako da lahko že danes v veliki meri zadosti željam in potrebam našega ljudstva, našim študentom, pa tudi posameznim znanstvenim delavcem ter kulturnim ustanovam.

Poleg centralne in študijske knjižnice pa je ustvarila SPZ že vse pogoje za otvoritev slovenske knjigarne v Celovcu. Danes že lahko predvidimo otvoritev prve slovenske knjigarne na Koroškem ob proslavi 400. letnice slovenske knjige v mesecu juniju. Tako se ta slovenska knjigarna že danes priporoča vsem ljubiteljem slovenske knjige.

Ko je še omenil kulturno revijo „Svoboda“ in poudaril potrebo, da se res vsi za pisanje in opazovanje sposobni rojaki tudi s svoje strani zavzamejo za njeno izboljšanje, je tajnik SPZ zaključil svoje poročilo z besedami:

Mogoče in nemogoče ovire stopajo pred oči v vsem delu in skoraj ob vsakem koraku, ne samo pri gradnji domov, tudi v splošnem prosvetnem udejstvanju. Kljub težavam in oviram pa naše delo ne moremo opustiti, ga ne smemo, kajti slovenska prosveta je hrbtnica našega narodnega življenja. Edino z narodno prosveto in kulturo se bo naš slovenski življ ohranil proti vsem nakanam, ki ga skušajo ugonobiti; edino kulturna prosveta ga bo rešila politične in tudi gospodarske propasti.

BREZ KULTURE NI ŽIVLJENJA!

To gelslo naj nas podžge in vodi tudi v vsem našem nadaljnjem delu, v vsem našem bodočem ustvarjanju.

Princ in švicarske ure

Princ Hans Lichtensteinski je pred nekaj meseci imel majhno smolo. V njegovi „diplomatski prtljagi“ so namreč našli veliko količino švicarskih ur. Princ je trdil, da jih je prenesel za neke svoje znance. Na te znance pa se kasneje na sodni razpravi ni mogel spomniti. „Neuvidevni“ cariniki niso imeli nobenega smisla za takšno „dobrodušnost“ in so izročili princa sodišču, ki ga je obsodilo na 600.000 mark kazni, v primeru neiztrljivosti pa na zapor, kjer je obsedel 180.000 mark. Ostanek pa so mu vendarle odpustili. Vsekakor se je v princem življenju prvič dogodilo, da je sam „zaslužil“ kakšen denar, in to še kar lepo, saj so mu zaračunali vsak dan sedenja s 1500 markami.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt — Dopsis naj se pošilja na naslov: Klagenfurt, 2, Postschleiffach 17.

PROGLAS

Demokratske fronte delovnega ljudstva k ljudskemu štetju 1. VI. 1951

Dne 1. junija 1951 bo v vsej državi redno ljudsko štetje, ki je obvezno za vse prebivalstvo v državi.

Mimo dejstva, da „občevalni jezik“ nikakor ne more služiti kot podlaga narodnostni statistiki, Demokratska fronta delovnega ljudstva izjavlja, da vnaprej odreka vsakršnim iz kakoršne koli izjave pri ljudskem štetju izvirajočim zaključkom o narodnostnem stanju na Koroškem veljavnost in priznanje.

Koroški Slovenci imamo iz komaj preteklega dobe pretežke izkušnje, ko so narodnostne izjave bile vzrok vsesplošnemu preganjanju našega ljudstva.

Po takih izkušnjah za nas koroške Slovence nobeno ljudsko štetje in nobena izjava nikdar ne more biti več podlaga za ugotavljanje narodnostnega stanja ali za reševanje nacionalnega vprašanja na Koroškem.

Pri rednem ljudskem štetju 1. junija 1951 pa je predvideno edino le vprašanje po „občevalnem jeziku“, to je jeziku, katerega se človek v vsakdanjem življenju izključno ali vsaj pretežno poslužuje.

Številni naši rojaki, ki so prisiljeni služiti si svoj kruh v nemških krajih, bodo mogli navesti le nemški občevalni jezik, ker je v popolnoma nemški okolici občevanje v drugem jeziku nemogoče.

Za vse naše ljudstvo do malih izjem pa je zaradi neenakopravnosti našega jezika v javnem življenju in uzakonjeni dvojezičnosti v šlah po vsej nujnosti „občevalni jezik“ dvojen, pri čemur tudi navedeni vrstni red ne igra vloge in je kakoršna koli ugotavljanje

oziroma zaključevanje o narodnostni pripadnosti neuporabno in nemerodajno.

Ljudsko štetje 1. junija 1951 zato tudi iz tega razloga ne more nikdar služiti kot podlaga za narodnostno statistiko ali kakoršno koli presojo nacionalnega stanja na Koroškem.

Celovec, dne 19. maja 1951.
Demokratska fronta delovnega ljudstva

Kaj bomo izjavili pod rubriko „občevalni jezik“

Boj, ki se je pričel pred stoletji, ko je oholi mogočnej na prestolu izjavil našemu kmetu: „Bauer, ich verstehe deine Sprache nicht“, še vedno ni končan. Slej ko prej se odreka našemu jeziku enakopravnost in „uradni“ jezik je kljub določitvam senžermenske pogodbe le nemški. Že naša mladina je z dnem, ko prestopi prag ljudske šole, prisiljena, da govori z učiteljem tudi nemško, tako da je zaradi teh okoliščin do malih izjem za nas vse občevalni jezik dvojen.

ZATO BOMO ZAPISALI V RUBRIKO „UMGANGSSPRACHE“ OBA DEZELNA JEZIKA, TO JE SLOVENSKI IN NEMSKI.

Pri tem izrecno ugotavljamo, da pri tokratnem ljudskem štetju ne gre za popisovanje narodne pripadnosti ali materinskega jezika in podobno; torej ne za vprašanja, ali si Slovenec ali Nемец, temveč edino le za občevalni jezik, ki je po sili razmer pri nas pač dvojen. Uradno tolmačenje „Umgangssprache“ izrecno predpisuje, da je treba v takih razmerah navesti oba jezika.

Izid volitev v številkah

(Nadaljevanje s 1. strani)

	Körner 27. maja	(6. maja)	Gleissner 27. maja	(6. maja)	Breitner (6. maja)	Fiala (6. maja)	neveljavni glasovi 27. maja	(6. maja)
Bistrica na Zilji	154	(124)	199	(160)	58	1	20	(20)
Bekštanj	1.750	(1.490)	1.021	(779)	411	97	137	(101)
Straja ves	349	(301)	229	(182)	105	8	21	(14)
Marija na Zilji	745	(611)	372	(308)	113	87	32	(38)
Vernberk	944	(727)	478	(349)	306	49	61	(41)
Loga ves	735	(525)	275	(212)	205	71	80	(71)
Kostanje	349	(294)	159	(94)	136	7	42	(18)
Ledenice	397	(341)	249	(227)	92	10	18	(14)
Lipa nad Vrbo	463	(371)	226	(152)	168	28	47	(38)
Rožek	181	(167)	150	(126)	71	—	25	(18)
Št. Jakob v Rožu	1.420	(1.057)	725	(574)	304	220	178	(144)
Vrba	710	(408)	804	(449)	638	33	177	(83)
Velikovec	950	(720)	870	(649)	579	28	197	(47)
Pliberk	261	(222)	355	(278)	154	7	44	(9)
Bistrica nad Plib.	635	(531)	329	(264)	95	22	80	(101)
Libelče	209	(196)	295	(213)	80	1	13	(5)
Libuče	342	(306)	281	(192)	111	6	20	(33)
Blato	308	(293)	404	(330)	55	3	51	(89)
Zvabek	110	(100)	100	(84)	4	—	7	(20)
Dobrla ves	1.292	(1.206)	963	(839)	145	55	70	(65)
Galicija	435	(386)	386	(249)	138	4	68	(38)
Globasnica	329	(285)	356	(245)	126	9	57	(104)
Škocijan	814	(687)	684	(585)	172	20	74	(68)
Zitara ves	636	(610)	398	(343)	29	4	43	(62)
Železna Kapla	378	(464)	260	(252)	37	28	19	(14)
Bela	916	(814)	356	(320)	39	74	46	(74)
Djekše	312	(272)	345	(299)	102	2	27	(10)
Grebinj	586	(464)	743	(644)	258	27	89	(35)
Vovbre	398	(290)	385	(354)	125	26	23	(11)
Ruda	443	(404)	300	(235)	110	6	38	(31)
Št. Peter na Vaš.	417	(372)	252	(237)	70	13	46	(21)
Tinje	151	(115)	171	(129)	84	6	19	(5)
Važenberk	701	(585)	686	(438)	260	26	47	(38)
Brdo	424	(360)	376	(356)	67	—	13	(12)
Goriče	197	(155)	139	(140)	24	8	5	(5)
Šteben v Zilji	496	(373)	414	(365)	174	10	24	(1)
Blače	120	(80)	162	(167)	53	—	20	(1)

KOLENDAR

30. maj, sreda: Ivana Orleanska
31. maj, četrtek: Angela
1. junij, petek: Fortunat.

SPOMINSKI DNEVI

30. 5. 1876 — Rojen na otoku Braču hrvatski pesnik Vladimir Nazor. — 1917 — Slovenski in hrvatski poslanci so podali v dunajskem parlamentu „majniško deklaracijo“.
31. 5. 1619 — Rojen ameriški pesnik Walt Whitmen. — 1891 — Otvoritev velike transibirske železnice, ki vodi čez vso Sibirijo do Vladivostoka.
1. 6. 1804 — Rojen v Novopaskoju skladatelj Mihajl Ivanovič Glinka. — 1942 — Izvršni odbor OF je izdal odlok o poslovanju šolstva na osvobojenem ozemlju, eden prvih dokumentov o razvoju svobodnega šolstva.

SKOFIČE

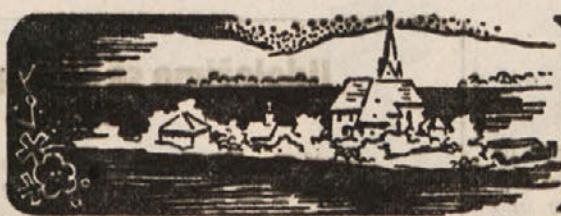
Pri Schützu v Škofičah je dne 5. maja t. l. gostovala igralska skupina iz Hodiš, tako imenovana „Theaterrunde Keutschach“. Po dobro uspeli prireditvi, ki je bila v Brücklerjevi dvorani v Hodišah, kjer se je pokazal lep primer dobrega sožitja obeh narodov na Korškem, o čemur smo že 9. maja t. l. v našem listu poročali, so v Škofičah povabili poleg pevskega zbora „Berglerglöckle“ tudi škofiški Gesangverein in slovenski mešani pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva „Edinost“. Zadeva sama na sebi je bila v redu, toda žal, ta prireditev je spet pokazala primer še ne izkoreninjenе narodne nestrpnosti in mržnje, ki nikakor ne more služiti pomiritvi na naši vasi. Čim so slovenski pevci prispeli k Schützu, so tam navzoči pevci takoj vprašali gospoda Perdacherja, vodjo Theaterrunde, če bodo tudi ti nastopili na kar jim je ta izjavil, da je samo-umevno, ker so bili povabljeni. Nato so oni izjavili: Če bodo ti peli, pa mi ne bomo peli, mi ali oni. V svoji nestrpnosti niso odnehali in gospodu Perdacherju ni uspelo, da bi jih o edino pravilnem postopku prepričal, tako da mu ni preostalo drugega, kakor da je preprečil, da nihče ni pel.

Zaradi takšne šovinistične in nepoboljšljive nestrpnosti so številno občinstvo opravili za lepí užitek petja in škofiški narodni odpadniki so spet enkrat pokazali, da jim je slovenska pesem ravno tako trn v peti, kakor dvojezični napisi na šoli ali drugod.

SELE

Na praznik, dne 24. maja smo na domačem pokopališču pokopali znanega gostilničarja Falleja. Bolehal je dolgo časa in je končno bolezní podlegel.

Zapustila pa nas je za vedno tudi Zebredova mama v Srednjem Kotu. Bila je zavedna Slovenka in je morala zaraditega pretrpeti preganjanje nacističnega nasilja v izseljeništvu. Naj počiva v miru v ljubljenski domači zemlji, preostalim pa odkrito sožalje.

Po naši zemlji

Slovenska kmečka zveza se uveljavlja

Slovenska kmečka zveza je organizacija, o kateri se govori. Vse kaže in naši uvidevni kmetovalci ugotavljajo, da se SKZ močno uveljavlja, razširja svoj delokrog, pridobiva na strokovnih sodelavcih in postaja čim dalje bolj zbirališče vseh, ki drugod zastoj iščejo pomoči.

Prva leta je SKZ osredotočila svoje delovanje bolj na zimske mesece in bolj na teoretično razglabljanje. Preteklo leto pa je že pričela pokazovati svojo dejavnost tudi v poletju, ki se odraža predvsem v organizaciji živinorejske in semenarske službe. Pomen te akcije je v tem, da bi se dosegla čim boljša kakovost molzne živine in doma vzgojenega krompirja, trav in detelj, kar je, kakor znano, najbolj zanesljivo. Letos pa je SKZ svoje delovanje še znatno razširila. Zaradi nujnosti samopomoči je priredila SKZ v zadnjih tednih vrsto živinorejskih anket, kakor na primer v Pliberku, v Beljaku in v Veljni vasi, predvidene pa so še nadaljnje v Velikoveu, Ločah in še drugod. Poleg tega ima SKZ po našem ozemlju nastavljenih nad petdeset poskusov z novimi vrstami žita in krompirja, ki bodo služili selekciji, to se pravi k izboru dobrega semena. Prav tako se vrši v centrali za letošnje leto izbor semena in čim so prišle v poštev rastline do cvetenja je SKZ to delo prenesla na teren.

Mladi kmečki naraščaj je zelo razgibala ekskurzija, poučno potovanje v Slovenijo. Nadalje nameravajo prirediti kmečki fantje beljaškega okraja tudi izlet s kolesi k znamenemu našem in dobro poznanemu živinorejcu Slugi, pd. Čutniku. Cebelarji so dali pobudo za izlet k selekcijski postaji matic pri Brücklu. Take in podobne akcije so silnega pomena za razširjenje kmečkega znanja in za pospeševanje razumnega in naprednega gospodarstva.

Pokrajinski odbor SKZ je na svoji zadnji seji razpravljajl še o delu na drugih področjih, ki jih hoče izvesti v poletnih mesecih. Odbor je sprejel tozadevne sklepe, ki jih je predložil odboru in zaupnikom SKZ. Slovenska kmečka zveza razpolaga z dobrimi kadrom kmetijskih strokovnjakov, ki se stalno širi, da imenujemo samo praktičnega kmetovalca, Črčaja na Blatu, ki se na živinorejo razume in ve, da kmetijstvo lahko zaznamuje marsikakšno zboljšanje in napredek v poljedelstvu in travništvu, vendar je na področju živinoreje ostalo do malega vse pri starem. Tudi na področju živinoreje bo nujno potrebno utirati nove poti.

Tako govori danes naše podeželjsko ljudstvo. Vedno bolj spoznava važnost in pomen SKZ in vedno bolj cení njeno prizadevanje

in stremljenje. Prav dobro se naši kmetje zavedajo, da jim nihče ni volje prav pomagati in ostane samo pot samopomoči, ki je možna edino le v organiziranem delu v svoji organizaciji Slovenski kmečki zvezi.

GLOBASNICA

Ze dolgo se Globašani nismo več oglasili v našem listu, čeprav se večkrat dogodi kaj novega. Toliko imamo dela na polju, da do pisanja skoraj ne pridemo več. Novice, ki jih hočemo poročati, niso več ravno nove, toda tudi še ne tako stare, da bi jih bilo treba popolnoma zavreči.

Franca Scheina, pd. Rihkovega očeta v Podjuni, nismo poznali samo domačini, poznali so ga tudi številni izseljenci iz taborišč Hagenbüchach in Hesselberg. To je bil dejansko mož, ki ga je težko najti. Zaveden Slovenec, ki mu je bil narodni blagor vse, priden gospodar, ki je vse svoje življenje delal in garal, mož, ki ga je moral spoštovati vsakdo, prijatelj in nasprotnik, človek, ki je vsakemu rad pomagal, če je le mogel, to je bil rajni Rihkov oče. Zaradi svojega značaja in predvsem zaradi svoje globoke narodne zavesti, ga tudi nacistični rablji niso pustili pri miru. Hromega — po dveh palicah je hodil — so ga onega aprilskega jutra 1942. leta pregnali z doma in ga tirali v daljno tujino. Toda ostal je trden in pogumen in vedno veroval v vrnitev. V taborišču je vzpodbujal druge in jih bodril in dajal vsakemu dober zgled. Zato smo ga tudi vsi izseljenci spoštovali in ljubili kot svojega očeta.

Ostal je, kar je vedno bil, do svoje zadnje ure.

Neki dogodek hočem prikazati, ki odlikuje značaj in trdnost Rihkovega očeta. Bilo je pri nekih občinskih volitvah po letu 1930. Nemški agitatorji so letali, da bi pridobili zase čim več volivcev. Prišli so tudi k Rihkovemu očetu in ga skušali pregovoriti, da bi z njimi volil. Toda oče, miren, kakor je vedno bil, jim odgovori: „Eh, gospod, to pa že ne bo moglo biti, da bi jaz nemško volil.“ Med agitatorji je bil tudi neki okoliški zdravnik, ki mu na to reče, da ga v primeru, če ne bo volil nemško, ne bo več zdravil. In Rihkov oče mu je mirno in z nasmehom odgovoril: „Eh, gospod, se bo pa že še našel kje kak štntar, ki se me bo usmilil.“ Agitatorji so z dolgimi nosovi odšli, Rihkov oče pa je volil to, kar mu je narekovala narodna dolžnost.

Tak je bil naš dragi rajni, ki nam je zgled in dolžni smo, da ga posnemamo, ker bil je v resnici mož, kakršnih težko najdemo.

Rihkov oče, počivajte v miru v domači zemlji, ki je tudi po vaši zaslugi še ostala slovenska, v zemlji, ki ste jo nadvse ljubili.

Umrla je tudi Neža Rigl. — imenovali smo jo tudi Klemenčovo ali Hutarjevo Nežo — to pa za to, ker je pri teh dveh hišah dolga leta že služila. Rajna Neža je bila tip pravega delavnega človeka. Od rane mladosti je prišla za vsako delo, čeprav najtežje. Orala je kakor vsak možki in ravno tako opravljala vsa druga dela. Ni si izbirala delodajalcev, ostala je pri vsaki hiši dolga leta.

Kljub temu pa na stara leta, ko je bila bolana in za delo nesposobna, ni bila toliko vredna, da bi ji kdo od premožnega sredstva ali od ljudi, ki jim je dolga leta zvesto služila, dal na razpolago kotiček, kjer bi preživela svoje zadnje dni. Iskati je morala zavetje pri drugih ljudeh, kjer ga je tudi dobila. Hvala Bogu so se še našli ljudje, ki so ji na zadnje dni postregli — za njo mnogo žrtvovali.

Zdaj počiva na globaškem pokopališču. Ohranili jo bomo v dobrem spominu, zakaj žuljave so bile njene roke, žuljave od dela in naporov. Kljub temu pa je na svoje zadnje dni doživela samo prevare.

Na praznik Rešnjega telesa pa so nam naši najmlajši priredili pri šotarju materinski dan. V dveh igrah so počastili naše matere in jim izkazali svojo hvaležnost. Potrudili so se in svoje vloge izvrstno rešili. Naše mamice, ki so polnoštevilno obiskale prireditve, so bile ganjene in zadovoljne.

CELOVEC

Na Velikovški cesti, štev. 100, je umrla upokojenka Rovišnjak Magdalena. Bolehala je dalje časa in jo je kočno rešila smrt trpljenja. Vse življenje je bila zavedna Slovenka in je z veseljem obiskovala naše prireditve. Pokopali so jo v št. Petru pri Celovcu. Naj počiva v miru, preostalim svojcem pa naše sožalje! —

Generalno ravnateljstvo avstrijskih zveznih železnic poroča, da je od 20. maja mogoče prekiniti vožnjo samo na ta način, da se potnik javi pri sprevodniku, ki naj na voznem listku zaznamuje primerno pripombo. Kakor znano je bilo dozdej potrebno, če je kdo hotel vožnjo prekiniti, da se je zgledal na izstopni postaji in pustil vozni listek žigosati. Neupoštevanje te odredbe ima za posledico razveljavljenje voznega listka za ostanek vožnje. — Pretekle dni je vodna gladina Drave dosegla v Beljaku višino 3.95 metrov, to je prekoračenje višine za 15 cm. Obstajala je nevarnost poplave, ker je že dosegla obrežje in so s strahom pričakovali, da se bo umazana voda razlila po okolici.

Ksaver Meško:

NA POLJANI

35. nadaljevanje

Ko ji je pripomnila starka, izkušena v gospodinjstvu, včasih s skromno besedo, da bi bilo to in ono morda bolje tako, je razsrdila vsaka taka boječja opomba mlado gospodarico. In povračevala je Katri s tem, da ji je nagajala, kjer je le mogla in je delala v vsem ravno nasprotno.

„Kdo zapoveduje na Trati?“

Malokdaj je izgovorila naglas samozavestno, ponosno misel; a kazal jo je ves obraz, vedno mračen, oči, v veke neprijazne, govor, slednja odločna, ponosna kretnja.

„Dolgo sem služila Trati, in zdi se mi, zvesto. Utrujena sem že, slabotna in bolna; pustite me, da grem.“

Resnično, bila je utrujena. Osemletnemu otroku ji je umrla mati. Oče je bil pijanec in je blodil po svetu, vedi Bog, kje. Umrli bi s tri leta mlajšo sestrico od glada, da jih ni prišla na pokopališču za roki dobrotna znanka materina in jima ni rekla: „Pojdita z menoj, mali!“ — Od tam je prišla v službo, brž ko je bila zmožna dela. In od tedaj vedno v službah, vreden delavnik... „Idi, Katra... Stopaj, Katra... Pridno, Katra...“

To, Katra, in ono...“ Neprestano: delaj, delaj! Nikdar nedelje, nikdar praznika, ko bi sedla brez skrbi ob pot življenja, v prijetno senco, in bi se vdala božajočemu brezdelju, sladkim sanjarjam, omamnemu hrepenenju mladega srca, vabljenju sveta... Tako je šla skozi življenje in ga ni okusila nič. Živela je drugim, ne sebi... Minila so leta; prišla je starost, da ni vedela kdaj. In glej, pogledala je zdaj včasih, v svečanih trenutkih, nazaj in okoli sebe in v sebe, in razveselilo se je srce navzlie vsi žalosti, ki jo je gledala ob sebi. Ker v vednem delu, v vednem trudu je ostalo srce čisto; nič prahu vsakdanjega, neprazničnega in nesvetega življenja ni leglo nanj... Ker najčistejša ostajajo srca onih, ki gredo v vednem delu ali v vednem trpljenju skozi življenje. Kakor ogenj je trpljenje in delo, plamen, ki očiščuje in ne trpi ob sebi ne rje, ne nesnage. Svet je ogenj, sveto je delo, posvečeno je trpljenje!

Mladostno je bilo srce, a telo starkino je bilo oslabeo. Utrujeno je bilo od vednega truda in si je želelo pokoja.

Zadrhtela je v nemiru vsa Trata, ko se je odpravljala Katra k sestri, vdovi in majhni posestnici v sosedni fari. Odpočije si pri nji

še...!o ali umre in najde v smrti večni mir in odpočitek.

Najhuje je zadel naklep Katrin Vilmo in Tinko.

„Ne hodite, teta! Ne pustite naju samil!“

Gorjupa bridkost je zaskalela v srcu starkinam, ko sta prosili v obupni srčni tesnobi. Čutila je: res ji pušča samil! Ker bila je edina na Trati, ki ji je ljubila res goreče, z ljubeznijo materinsko, ki je ni imela dati nikomur drugemu.

„In glej, Katra, tvoji skrbi, tvoji vesti jih je izročila rajna Marija.“

„Je enkrat je omahovalo srce, dšhteče v veliki boli in tesnobi.“

„Trati ni mogoče več pomagati, res. A deklicama! Za nji skrbiš, za nji trpiš!“

A kakor razodetje drugega sveta je čutila in je videla duša prihodnost. Saj ne bo dolgo... „In ti se ne pogubita več. Tukaj si sejala dobro seme, Katra, s srečno, od nebu obilo blagoslovljeno roko. Torej pojdi v miru...“

„Saj bi tako ne bile več dolgo skupaj... Bog z vama! In rajne mamice ne pozabita!“

Tako se je poslovila starka od svojih ljubljencev, jokajočih bridko kakor ob pogrebu materinem.

Še Železnika je vznemiril odhod Katre. A pomagati ni vedel in mogel. Proti snehi je bil brez moči, in ta je želela, da gre starka stran. Brez moči, da reši Trato. Ker grešil

je nad obema, nad snego in nad Trato. In še najsilnejša moč je slaba, če ji stoji na poti lastni greh.

Zamišljeno je strmela za počasi odhajajočo starko — peljati se ni marala, le kovčeg s obleko naj pripeljejo ob priliki za njo, je prosila. In kakor od daleč, zamolklo bukanje strašne bombe sodnega dne, mu je žumelo v glavi, od vina in žganja težki:

O Trata, umirajoča...“

„Kakor kamen je človek, kamen, ki se ga vrže v vodo. Paša, da se pogrezne v blatu.“

Vendelin, izgubljen študent, izgubljeni sin Trate je modroval tako v gostilnici in je naslanjal od pitja težko in bolno glavo v roke.

Od pamtveka je bilo tako z našo mladino in ostane tako vekomaj; pošljejo jih v tujino, na neznan pote; in nekateri gredo svojo pot in ne omagajo, in naj si je od začetka, do konca, iz doline do višine, s samim trnjam in kamenjem posuta. Nasprotstva le jačijo mlado njihovo moč, zapreke kujejo njih voljo in jo store železno trdno. Drugi omagajo. Ta pod zaprekami, drugi, ker mu je pot prelahka in ga omehkuži. Tretjim stopi nenadoma usoda na pot in jih prime za roko in jih pvede po cesti, ki so jo prekoračili s težavo, ali jih odvede hipoma na drugo pot. Ivana tako.

(Dalje)

STANKO VRAZ

Dne 24. maja je minulo sto let, kar je umrl pesnik in narodni buditelj Stanko Vraz, znan posebno kot voditelj ilirskega pokreta, gibanja, ki je imelo za cilj jezikovno združitev južnih Slovanov. Ob stoletnici so se Slovenci spominjali tega pomembnega sina našega naroda, ki se je sicer usmeril v hrvatski kulturni krog, a je tudi nam drag kot slovenski kulturni delavec, nabiralec narodnega blaga, pesnik naše zemlje in kot slovenski pesnik.

Stanko Vraz je bil doma iz Cerovca v Slovenskih goricah, kjer se je rodil 30. junija 1810. Že v domači hiši je dobil trdno narodno zavest, ki jo je še okrepilo zapostavljanje s strani nemških profesorjev pri študiju v Gradcu. Že v študijskih letih je Vraz postal navdušen rodoljub, prežet z voljo, da se ves posveti delu za narod. Tako je še mlad navezal tesne stike s slovenskimi tedajnjimi prepoveditelji, se začel učiti tujih jezikov in preučevati tuje literature, da bi tako s svojim znanjem obogatil domače slovstvo. Mnogo je tudi prevajal, potoval po domovini in nabiral narodno blago, zlasti narodne pesmi. Razen tega se je ukvarjal tudi s pripovedništvom, s politično publicistiko ter vzdrževal stike s tujimi književniki.

Predvsem pa je močno razvil svoj pesniški talent ter napisal nekaj sto pesmi, ljubezenskih, domoljubnih pa tudi refleksivnih.

V navdušenju za slovenstvo pa se je vedno tesneje pričel oklepiti idej Jana Kollarja, ki je propagiral idejo panslavizma in videl rešitev slovanskih narodov v njih najtesnejši povezavi, ki naj bi jo ustvarili po štirih glavnih slovanskih jezikih: ruskem, poljskem, češkem in ilirskem. Skupen južnoslovanski jezik, ki naj bi se imenoval ilirski, pa naj bi združil južne Slovane in jih povezal v trdno skupnost z ostalimi slovanskimi narodi. In te ideje se je oprijel tudi Stanko Vraz ter postal eden njenih glavnih propagatorjev. V smislu ilirskih idej naj bi se tudi Slovenci pridružili hrvaški kulturni skupnosti, deloma pa tudi Srbi, da bi bilo mogoče tako zastaviti pot germanizaciji in madžarizaciji južnoslovanskih pokrajin.

Da se je Vraz oprijel ideje ilirizma in postal v književnosti nje poglaviti predstavnik, je bilo poleg rodoljubnega navdušenja morda

vzrok tudi to, da je bil doma s skrajnega roba slovenskega ozemlja, ki je jezikovno precej oddaljeno od slovenskega središča in z njim v tedanjih časih tudi slabo povezano in da je na tem obrobem slovenskem ozemlju bila morda najbolj občutna nevarnost prodirajočega nemštva. Razen tega si je Vraz zaman prizadeval uveljaviti se s svojimi pesmi v ljubljanskem krogu čebeličarjev, ki so mu očitali nejasnost pesmi ter preveč z lokalizmi pobarvan jezik.

Tako se je zgodilo, da je Vraz usmeril svojo delavnost v hrvaški kulturni krog, kjer je našel mnogo ugodnejši sprejem, tako da je kmalu postal osrednja literarna in ilirska osebnost. Kot tak je postal prepričan, da se literatura pri slovenskem narodu ne more razviti. Zato je predlagal, naj Slovenci opuste svoj knjižni jezik ter se pridružijo skupni južnoslovanski štokavščini. Toda prav tedaj, ko je Vraz omahoval med ljubljanskim-slovenskim in hrvaškim kulturnim krogom, prav tedaj so že izhajale v „Čebeliči“ Prešernove pesmi, s katerimi se je slovenska pesem dvignila na stopnjo evropske poezije, slovenščina pa se je utrdila kot knjižni jezik. Tako je bilo Vrazovo prizadevanje, naj Slovenci opustijo svoj knjižni jezik, že prekasno, kakor je bilo brezuspešno tudi njegovo prigovarjanje Prešernu na se pridruži ilirskemu pokretu. Poti dveh slovenskih pesnikov sta se razšli. Vraz sam pa se je po neuspelih poskusih, povesti slovensko kulturo v jugoslovansko skupnost, vedno močneje uveljavljal kot hrvaški pesnik in književni organizator. Vendar pa je v svojem srcu ostal zvest svoji slovenski domovini, katere lepoto je opeval in v katero se je stalno vračal, pomagal buditi narodno zavest njegaj ljudstva in nabiral narodno blago. Pravi literarni razcvit pa mu je prekinila pre zgodnja smrt.

Vraz je velika osebnost kulturnega življenja prve polovice preteklega stoletja. Kot hrvaški pesnik, kritik, organizator pa tudi kot pisatelj zavzema najodličnejše mesto med hrvaškimi književniki preteklega stoletja. Njegova slovanska ilirika še ni raziskana, vendar obeta prof. dr. Slodnjak odkritje Vraza tudi kot velikega slovenskega pesnika. Razen tega je nedvomno Vrazova zasluga, da smo Slovenci sprejeli Gajev črkopis.

Udeležimo se Slovanskega dneva na Dunaju dne 2. in 3. junija 1951

Tudi Koroški Slovenci se hočemo v čim večjem številu udeležiti Slovanskega dneva na Dunaju, ki bo dne 2. in 3. junija. Kdor se želi festivala udeležiti naj se prijavi pri Slovenski prosvetni zvezi v Celovcu, Gasometergasse 10. Udeleženci naj se odpeljejo na Dunaj v petek, dne 1. junija zvečer. Vožnja bo triletrinska, to je za potovanje od vsake postaje do Dunaja se plača ena in pol vozne karte. Prenosišče bo vsem udeležencem preskrbljeno po nizki ceni 5 šilingov. Prav tako bo tudi hrana po znižani ceni. Vstopnice k vsem prireditvam ni, slavnostna značka pa stane tri šilinge.

Spored je naslednji:

Sobota, 2. junija ob 16. uri: Odkritje spominske plošče češkemu skladatelju Antoninu Dvoraku na hiši, Dunaj, IV. okraj, Wiedner Hauptstrasse 7.

Sobota, 2. junija ob 20. uri: Slovanski večer, s sodelovanjem koroških slovenskih, gradiščanskih hrvaških in čeških pevskih zborov.

Nedelja, 3. junija ob 11. uri: Odkritje spominske plošče slovenskemu pesniku in pisatelju Ivanu Cankarju na hiši, Dunaj, XVI. okraj (Ottakring) Lindgasse 26, sodeluje pevski zbor Slovenske prosvetne zveze.

Nedelja, 3. junija ob 15. uri: Slovanski dan v parku gradu Pötzleinsdorf v XVIII. dunajskem okraju, koncert slovanskih skladateljev, nastop dunajskih čeških Sokolov, Češka beseda, Rej pod lipo, gradiščanski Hrvati izvajajo svoje plesne, prosta zabava.

PRIREDTVITVE

Vabilo

Slovensko prosvetno društvo „Zvezda“ v Hodišah bo gostovalo v nedeljo, dne 10. junija, ob 15. uri pri MARTINJAKU v št. Jakobu v Rožu.

Na dnevnem redu:

PEVSKI KONCERT

in burka „Trije tički“.

Prisrčno vabimo k prav številni udeležbi!

Vabilo

Slovensko prosvetno društvo „Dobrač“ na Brnci bo v nedeljo, dne 10. junija 1951 ob 20. uri gostovalo z igro

„Zlatarjevo zlato“

pri Pušniku v Ločah.

Pridite v obilnem številu!

delavnikih), 7.20 (ob nedeljah), 8.35 (od 8. julija do 9. septembra samo do Baškega jezera), 12.00, 15.50, 18.45 (iz Vrbe).

Borovlje — Šmarjeta — Klopinja — Velikovec

Odhod iz Borovelj ob: 6.10 (ob delavnikih), 8.03 (samo ob četrtkih iz Klopinja), 8.00 (ob nedeljah in samo do Klopinja), 9.30 (ponedeljek, četrtek, sobota in samo do Zg. Vesce), 14.10 (ob delavnikih od Zg. Vesce), 19.00 (do Zg. Vesce), odhod ob 5.25 (ob delavnikih iz Šmarjete) 6.50 (iz Zg. Vesce), 11.45 (samo ob poned., četr. in sobotah iz Zg. Vesce), 13.05 (ob delavnikih iz Velikoveca), 17.00 (ob nedeljah in Klopinja).

Borovlje — Sele (Terkl)

Odhod iz Borovelj ob: 8.00 (ob nedeljah), 9.30 (ob ponedeljkih, četrkih in sobotah) 14.10 (ob delavnikih), 17.00 (ob nedeljah), 19.00 Odhod iz Sel (Terkl) ob: 5.45, 12.00 (ob ponedeljkih, četrkih in sobotah) 16.00 (ob delavnikih), 17.50 (ob nedeljah).

Borovlje — Slov. Plajberk — Brodi

Odhod iz Borovelj ob: 8.00 (ob nedeljah), 9.00 (ob ponedeljkih, četrkih, in sobotah), 14.10 (ob delavnikih), 19.10 (razen torika in petka). Odhod iz Brodi ob: 6.15, 11.40 (ob ponedeljkih, četrkih in sobotah), 16.20 (ob ponedeljkih, četrkih in sobotah), 16.50 (ob nedeljah).

Pliberk — Labud

Odhod iz Pliberka ob: 14.50 (ob delavnikih), 19.25 (v sobotah). Odhod iz Labuda ob: 6.00 (ob delavnikih), 17.20 (v sobotah).

Pliberk — kolodvor

Odhod iz Pliberka ob: 6.00, 10.00, 14.00, 18.00. Odhod s kolodvora ob: 7.10, 10.15, 14.15, 19.15.

Podklošter — Šmohor

Odhod iz Podkloštra ob: 6.41, 9.50, 14.20, 17.20 (od 1. julija do 10. septembra), 19.17. Odhod iz Šmohorja ob: 5.36, 7.55, 10.50 (ob nedeljah), 13.16 (od 1. julija do 10. septembra), 15.20, 19.16.

Velikovec — Djekše

(Samo ob nedeljah, ponedeljkih, sredah in sobotah). Odhod iz Velikoveca ob: 7.10, 14.45. Odhod iz Djekš ob: 8.05, 17.45.

Velikovec — Mostič

Odhod iz Velikoveca ob: 6.20 (ob ponedeljkih, sredah in sobotah), 7.00 (ob torkih, četrkih in petkih), 11.00 (ob nedeljah), 13.15 (ob delavnikih). Odhod iz Mostiča ob: 7.10 (ob ponedeljkih, sredah in sobotah), 7.30 (ob torkih, četrkih in petkih), 14.05 (ob delavnikih).

Velikovec — Pliberk

Odhod iz Velikoveca ob: 13.10 (ob ponedeljkih, sredah in sobotah), 17.35 (ob delavnikih). Odhod iz Pliberka ob: 6.59 (ob delavnikih).

Velikovec — Sinča ves — Škocijan

Odhod iz Velikoveca ob: 5.40 (od 7. julija do 10. septembra), 6.10 (od 8. julija do 9. septembra), 9.25, 12.10, (od 8. julija do 9. septembra), 13.00 (ob delavnikih), 13.15, 14.25 (s kolodvora Sinča ves), 17.30 (od 10. junija do 9. septembra ob nedeljah in od 2. 7. do 9. septembra dnevno), 18.25, 19.30 (od 8. julija do 9. septembra). Odhod iz Škocijana ob: 6.05, 7.50 (od 8. julija do 9. septembra), 7.53 (ob delavnikih), 10.35, 12.55 (od 8. julija do 9. septembra od kolodvora v Sinči vesi), 13.55 (do kolodvora v Sinči vesi), 15.00, 18.10 (od 10. junija do 16. septembra ob nedeljah in od 2. julija do 9. septembra dnevno), 19.20.

Velikovec — Zelezna Kapla

Odhod iz Velikoveca ob: 13.10 in 18.00 (ob delavnikih). Odhod iz Zelezne Kaple ob: 6.30, 15.40 (oba ob delavnikih).

Velikovec — Ruda — Labud

Odhod iz Velikoveca ob: 9.05 (ob nedeljah), 13.15 in 18.25 (oba ob delavnikih), 19.10 (ob nedeljah). Odhod iz Labuda ob: 5.25, 7.00 (z Rude samo ob šolskih dneh), 14.50 (ob delavnikih), 17.00.

Zelezna Kapla — Bela

(Samo ob sobotah). Odhod iz Zelezne Kaple ob: 5.30, 14.35. Odhod iz Bele ob: 6.05, 15.15.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno ob 7.00, 8.00, 12.30, 17.00, 20.00 in 22.00 uri. Redne oddaje dnevno: 8.10 Kmečka oddaja, 12.00 Opoldanski koncert, 17.10 Popoldanski koncert.

Sreda, 30. maja:

16.00 Koncertna ura — 18.00 Za ženo — 21.15 Časovna slika v besedi in zvoku.

Četrtek, 31. maja:

13.45 Narodne pesmi v novih stavkih — 16.00 19.00 Znanost za vse: Zanimivosti iz živalskega in rastlinskega sveta — 21.15 Z izvoščkom in brzovlakom.

Petek, 1. junija:

16.00 Pevska ura — 16.20 Za mladino — 16.45 Kanada — stari narodi v novem svetu — 21.00 Pestra glasbena ura.

RADIO SLOVENIJA

Sreda, 30. maja:

5.25 Polke in valčki — 6.10 Pester spored slovenske narodne in umetne pesmi — 13.00 Jezikovni pogovori — 18.00 Poje pionirski kvartet Tozon — 18.10 Mali leksikon za pionirje — 19.15 Cicibanom, venček slovenskih narodnih pesmi — 20.00 Ppolk. Lasič: Nova orožja v korejski vojni — 21.00 Bernard Shaw: Mož usode — 22.30 Oddaja za inozemstvo v nemščini — Skladbe, ki jih redko poslušamo.

Četrtek, 31. maja:

5.25 Pesmi borbe in dela — 6.10 Jutranji koncert — 12.00 Zabaven opoldanski spored — 13.00 Prof. ing. Edó Ravnikar: Ljubljana skozi stoletja — 14.00 Igra vaški kvintet — 14.30 Kulturni pregled — 18.20 Pogovor s pionirji — 18.40 Poje ženski zbor „Pletenina“ — 20.50 Jezikovni pogovori — 22.30 Oddaja za inozemstvo v nemščini.

Petek, 1. junija:

5.25 Srbske narodne pesmi — 11.30 Šolska ura za nižje gimnazije — 12.00 Pesmi in plesi slovanskih narodov — 14.30 Kulturni pregled — 14.45 Igra ansambel ameriških Slovencev „Frank Jankovič“ — 15.15 Slovenske samospeve poje sopran. Franja Senegačnik — 17.30 Šolska ura za nižje gimnazije — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled našega stalnega zunanje-političnega komentatorja dr. Egonu Tomca — 20.15 Zeleni ste — poslušajte! — 21.00 Ciklus predavanj iz zgodovine slovenske literature — dr. Fran Petre: Josip Jurčič, 22.30 Slovenske narodne in umetne pesmi — 22.30 Oddaja za inozemstvo v nemščini.

Novi vozni red za avtobuse

V zadnji številki smo objavili novi vozni red za železnice, danes objavljamo novi vozni red za avtobuse.

Celovec — Velikovec — Grebinj

Odhod iz Celovca ob: 4.50, 6.15, 8.00, 10.20, 11.10 (samo ob delavnikih), 12.10 (samo ob delavnikih), 13.20, 15.15, 16.30 in 17.20 (samo ob delavnikih), 18.15, 20.15. Odhod iz Velikoveca: 5.20 (samo ob delavnikih), 6.35, 7.05 (samo ob delavnikih), 8.00, 8.05 (samo ob delavnikih), 9.15, 11.40, 13.15 (samo ob delavnikih), 14.45, 16.00 (samo ob delavnikih), 17.05, 19.10, 19.55 (samo ob delavnikih).

Celovec — Mostič

Odhod iz Celovca ob: 8.00, 11.50 samo ob delavnikih), 13.00, 17.20, 18.20, 20.20 (ob nedeljah). Odhod iz Mostiča ob: 5.50 (ob delavnikih), 6.20, 7.10, 11.50, 14.05 (ob delavnikih), 16.45, 18.05 (ob nedeljah).

Celovec — Borovlje

Odhod iz Celovca ob: 5.10, 6.10, 7.10, 8.10, 11.10, 12.10, 13.10, 16.10, 17.20, 18.10, 19.10, 21.10, 23.30. Odhod iz Borovelj ob: 6.10, 7.10, 8.10, 9.10, 12.10, 13.10, 14.10, 17.10, 18.10, 19.10, 20.10, 22.10.

Celovec — Zrelec — Medgorje

Odhod iz Celovca ob: 8.00 (ob nedeljah), 9.30 (ob delavnikih), 13.10, 18.10 (ob delavnikih), 19.10 (ob nedeljah). Odhod iz Medgorij ob: 6.40, 10.10, 14.40 (ob delavnikih), 18.00 (ob nedeljah).

Celovec — Galicija — Zelezna Kapla

Odhod iz Celovca ob: 8.10 (ob nedeljah), 13.00 (ob delavnikih), 17.00 (ob delavnikih), 18.10 do Galicije (ob delavnikih), 19.10 (ob nedeljah in samo do Galicije). Odhod iz Zelezne Kaple ob: 6.30 (iz Galicije), 6.40 (ob delavnikih), 14.15 (od Miklavčevega in samo ob delavnikih), 17.00 (ob nedeljah).

Celovec — Št. Jakob v Rožu

Odhod iz Celovca ob: 5.50, 11.50. Odhod iz Št. Jakoba ob: 7.50, 13.30.

Celovec — Otok — Vrba

Odhod iz Celovca ob: 6.35 (ob delavnikih, od 8. julija do 9. septembra dnevno), 7.45 (ob delavnikih), 11.00, 12.10 (ob delavnikih do Ribnice), 13.10, 16.20 (ob delavnikih do Otoka), 17.20 (ob delavnikih), 18.10, 20.15, 22.45 (ob sobotah in nedeljah). Odhod ob: 5.45 (ob delavnikih z Otoka), 6.15 (iz Vrbe do Dol ob delavnikih), 6.50 (z Otoka), 7.10 (ob delavnikih z Otoka), 8.35 (iz Vrbe), 11.30 (iz Vrbe, 13.00 (iz Vrbe), 14.45

(ob delavnikih iz Vrbe), 16.40 (iz Vrbe), 18.50 (iz Vrbe, od 8. julija do 9. septembra), 21.10 (ob nedeljah z Otoka).

Celovec — Kotmaraves — Vrba

Odhod iz Celovca ob: 6.35 (ob delavnikih), 8.10 (ob nedeljah), 13.10 in 17.05 (ob delavnikih), 18.25. Odhod ob 5.25 (iz Zg. Vesce), 5.55 (ob delavnikih iz Vrbe do Št. Ilja), 7.00 (iz Čahorič), 7.05 (ob delavnikih iz Vrbe), 13.35 (ob delavnikih iz Vrbe), 16.30 (iz Vrbe do Čahorič samo ob nedeljah), 17.15 (iz Vrbe do Št. Ilja ob ponedeljka do petka), 17.40 (iz Čahorič), 19.20 (ob delavnikih iz Vrbe do Št. Ilja).

Celovec — Hodiše — Skofiče

Odhod iz Celovca ob: 6.35 (ob delavnikih), 8.15 (ob nedeljah), 13.10, 17.00 (od ponedeljka do petka in do Rožeka). Odhod ob: 5.50 (ob delavnikih od Hodiškega jezera), 6.00 (ob delavnikih, ob nedeljah pa iz Rožeka do Hodiškega jezera), 7.12 (iz Hodiš), 12.20 (ob nedeljah iz Hodiš), 14.20 (ob delavnikih iz Skofič), 17.32 (ob Hodiškega jezera).

Celovec — Ribnica — Vrba (Rožek)

Odhod iz Celovca ob: 12.10 in 18.10 (ob delavnikih). Odhod ob: 6.00 (ob delavnikih iz Rožeka), 19.15 (ob nedeljah od Hodiškega jezera).

Celovec — Beljak

Odhod iz Celovca ob: 8.10, 10.00, 12.05, 14.00, 15.40, 17.20, 18.50, 21.00, 23.30. Odhod iz Beljaka ob: 6.35, 8.10, 9.30, 12.20, 13.50, 15.40, 17.20, 19.10.

Beljak — Vrata

Odhod iz Beljaka ob: 7.45 (ob delavnikih), 11.25, 15.50, 17.15. Odhod iz Vrat ob: 6.40 (ob delavnikih), 7.50, 8.40 (ob delavnikih), 13.15.

Beljak — Šmohor

Odhod iz Beljaka ob: 7.20, 12.00, 16.25. Odhod iz Šmohorja ob: 6.00, 11.25, 17.00.

Beljak — Bače

Odhod iz Beljaka ob: 6.00, 6.30, 7.30, 8.40, 10.10, 10.50 (ob delavnikih), 11.00, 12.15, 13.10, 14.10 in 15.10 (oba ob delavnikih), 16.10, 16.20, 17.10, 18.20, 19.10 (ob delavnikih), 20.20. Odhod iz Bač ob: 5.30 (ob delavnikih), 6.45, 8.15, 8.30, 9.30 (ob delavnikih), 11.00, 11.55, 12.50, 13.50, 14.30, 15.20 in 16.00 (oba ob delavnikih), 17.00, 18.11, 19.42, 20.00 (ob delavnikih), 21.00.

Beljak — Rožek — Podgorje

Odhod iz Beljaka ob: 7.25, 12.15, 17.05 (od 8. julija do 9. septembra samo do Vrbe), 18.10 (ob delavnikih). Odhod iz Podgorij ob: 5.30 (ob